



## УРОК 12

ГОЛОСНИЙ [w] — носовий звук переднього ряду.

Звук [ɛ] історично довгий

### EXERCICES PHONETIQUES

[ɛ]	—	[ɛ:]	[ɛ:]	—	[ɛ]	[ɛ]	—	[jɛ]
[pɛ]	—	[pɛ:s]	[tɛ:t]	—	[tɛ]	[bɛ]	—	[bjɛ]
[mɛ]	—	[mɛ:s]	[dɛ:d]	—	[dɛ]	[sɛ]	—	[sjɛ]
[fɛ]	—	[fɛ:t]	[nɛ:b]	—	[nɛ]	[vɛ]	—	[vjɛ]
[vɛ]	—	[vɛ:t]	[vɛ:t]	—	[vɛ]	[tɛ]	—	[tjɛ]
[rɛ]	—	[rɛ:s]	[mɛ:t]	—	[mɛ]	[rɛ]	—	[rjɛ]
[lɛ]	—	[lɛ:ʒ]	[lɛ:b]	—	[lɛ]	[le]	—	[ljɛ]
[sɛ]	—	[sɛ:k]	[sɛ:t]	—	[sɛ]	[mɛ]	—	[mjɛ]

Звук	Написання	Приклади
[w]	in	matin
	im	simple
	ain	écrivain
	aim	faim
	ein	plein
	yn	syntaxe
	ym	symphonie
[jw]	ien	bien

### MOTS DES PHRASES

cinq [sɛ:k]	п'ять	la jacinthe	гіацинт
vingt [vɛ]	двадцять	il revient de (revenir)	він повертається з, від
le train	поїзд	après-demain	післязавтра

par le train	поїздом	le matin	ранок
Reims	Реймс	décrocher	знімати трубку
quinze	п'ятнадцять	travailler	навчатися(готуватися до занять)
il s'arrête	він зупиняється	l'institut m	інститут
le jardin	сад	le magasin	магазин
sauter	стрибати	ils viennent	вони приходять
il tient (tenir,	він тримає	une gerbe	пучок, великий букет
la main	рука		

### PHRASES

Il est cinq heures vingt. Le train arrive à Reims. Le wagon numéro quinze s'arrête près du jardin. Alain saute du train. Il tient à la main une gerbe de jacinthes.

Martin revient de Bordeaux après demain par le train du matin.

On téléphone. Hélène, décroche ! Qui est-ce ? — C'est

Germaine, elle dit qu'elle va travailler à la Bibliothèque Nationale.

Où allez-vous ? — Nous allons à l'institut.

D'où venez-vous ? — Nous venons du magasin.

Et vos amis d'où viennent-ils ? — Ils viennent du stade.

Où vas-tu ? Куди ти йдеш?

D'où viens-tu ? Звідки ти йдеш?

### MOTS DU TEXTE

l'ingénieur m	інженер	la peinture	живопис
le copain	близький товариш, однокласник	vrai, -e	справжній, -я
le peintre	художник	l'excursion f	екскурсія
l'écrivain	письменник	l'intérêt m	зацікавленість
le Parisien, -ne - ils préviennent - (prévenir, 3-e gr.)	парижанин, -ка вони попереджують	l'après-midi m	пополудні
la visite	візит, відвідини	ils reviennent	вони повертаються
visiter	відвідувати когось, оглядати	le vin	вино
le Louvre	Лувр (музей у Парижі)	le bouquet	букет
s'intéresser à	цікавитися	pour	для
l'art	мистецтво	le médecin	лікар, -ка
		le fils	син
		comme	як
		premier, -ère	перший, -а
		l'examen	екзамен

### TEXTE

Martin est ingénieur. Son copain Germain est peintre. Leur copain Lucien est écrivain. Il est Parisien. Il habite Saint-Germain.

Samedi, les amis téléphonent à Lucien et le préviennent de leur visite. Ils veulent visiter le Louvre parce qu'ils s'intéressent beaucoup à l'art et à la peinture.

Au Louvre Lucien leur fait une vraie excursion. Il parle à ses amis des tableaux, de ses peintres préférés. Les amis l'écoutent avec intérêt.

A quatre heures quinze de l'après-midi les amis reviennent chez Lucien. Ils achètent du vin et deux bouquets de jasmin pour la femme de Lucien.

Sa femme s'appelle Nathalie. Elle est jeune et belle. Elle est médecin. Leur fils Julien étudie à la Faculté de médecine. Cette année il termine ses études, il va devenir médecin comme sa mère. Dès le matin il est assis à sa table, il prépare son premier examen. Julien est appliqué, il veut bien passer tous ses examens.

faire une vraie excursion	влаштувати справжню екскурсію
avec intérêt	зацікавлено
la Faculté de médecine	медичний факультет
cette année	цього року
terminer ses études	закінчувати навчання
il va devenir médecin	невдовзі він стане лікарем
dès le matin	зрання
passer ses examens	складати іспити

#### DIALOGUE

— Votre cousin étudie-t-il la peinture ?

— Mon cousin étudie la peinture.

— Où ?

— A l'institut des Beaux-Arts.

— Est-ce qu'il peint déjà ?

— Il peint déjà assez bien.

— Il va devenir peintre ?

— C'est ça, cette année il va devenir peintre, il va passer son dernier examen.

l'institut des Beaux-Arts	інститут мистецтв
il peint (peindre, 3-c gr.)	він малює
son dernier examen	свій останній іспит

#### COMMENTAIRES AUX PHRASES ET TEXTE

У французькій мові, як і в українській, ряд іменників, що позначають професію, не мають форми жіночого роду:

*professeur professeur*

*Paul est médecin Marie est médecin*  
*ingénieur ingénieur*

#### REGLES DE LECTURE

1. Буквосполучення **ain, aim, ein, in, im, yn, ym** перестають бути носовими перед голосними та є німим:

*aimer [F-'me], plaine [plɛn], médecine [me-'dsin].*

2. Сполучення **in, im** перед приголосними **n** та **m** втрачають свій носовий тембр і вимовляються як [i + n] та [i + m] :

*immobile [i-mo-'bil], innavigable [i-na-vi-'gabl].*

3. Буква **x** у словах, що починаються на **ex-, inex-** читається як:

а) [gz] перед голосними:

*examen [eg-za-'mW] ; inexact [i-neg-'zakt].*

б) [ks] перед приголосними:

*inexplicable [i-neks-pli-'kabl].*

У середині слова **x** читається як [ks] і перед голосним, і перед приголосним:

*mixte ['mikst] ; orthodoxe [or-to-'doks].*

У порядкових числівниках **deuxième** (другий), **sixième** (шостий), **dixième** (десятий) **x** читається як [z].

4. У слові **films** не читається 1, але читається кінцеве **s** : ['fis].

#### COMMENTAIRES AU TEXTE

1. Дієслово йти перекладається французькою мовою дієсловами **aller** та **venir**.

**Aller** вживається за вказівкою руху, куди, **venir** — за вказівкою на зворотній рух, звідки.

#### Aller

Où va-t-il ?

Il va à la pharmacie.

Où allez-vous ?

Nous allons au cinéma.

#### Venir

D'où vient-il ?

Il vient de la pharmacie.

D'où venez-vous ?

Nous venons du cinéma.

2. Після дієслова **devenir** перед іменником, що позначає

професію, артикль не ставиться:

*Elle veut devenir médecin.*

3. Вираз типу **cette année** вживається у французькій мові без прийменника:

*Cette année il termine l'Université. Так само вживаються вирази cet hiver — цієї зими, cet été — цього літа.*

4. Найближчий майбутній час (futur immédiat або futurproche) позначає дію, яка має відбутися найближчим часом.

Futur immédiat утворюється за допомогою дієслова **aller** у теперішньому часі та інфінітива відмінюваного дієслова:

*Je vais lire cet article — я зараз прочитаю цю статтю.*

*Il va devenir ingénieur — він невдовзі стане інженером.*

Українською мовою ці перифрази перекладаються дієсловом у майбутньому часі в сполученні з прислівниками зараз, невдовзі. У сучасній французькій мові *futur immédiat* все частіше вживається як простий майбутній час. Таке вживання властиве розмовній мові, а останнім часом його вживання характерне і для мови преси:

*Le Premier ministre de la Belgique va arriver à Kyiv.*

*Прем'єр-міністр Бельгії приїде до Києва.*

5. Дієслово **travailler** може вживатися в значенні «виконувати домашнє завдання», «готуватися до занять»:

*Après les cours Germaine va travailler à la Bibliothèque Nationale.*

Після занять Жермена йде до Національної бібліотеки готуватися до занять.

## GRAMMAIRE

### 1. Присвійні прикметники.

Присвійні прикметники — це службові слова, що стоять перед іменником і вказують, кому належить предмет, про який іде мова: **Mon livre. Sa robe. Notre Université. Leurs cahiers.**

Форми присвійних прикметників

	Чоловічий рід	Жіночий рід	Множина (для обох)
(ie)	<b>mon</b> père	<b>ma</b> mère	<b>mes</b> cousins
(tu)	<b>ton</b> frère	<b>ta</b> sœur	<b>tes</b> frères
(il/elle)	<b>son</b> fils	<b>sa</b> fille	<b>ses</b> sœurs
(nous)	<b>notre</b> cousin	<b>notre</b> cousine	<b>nos</b> fils

(vous)	<b>votre</b> oncle	<b>votre</b> cousine	<b>vos</b> filles
(ils/elles)	<b>leur</b> père	<b>leur</b> mère	<b>leurs</b> amis

Присвійні прикметники узгоджуються в особі зі словом (іменником або займенником), яке означає власника, і в числі та роді з предметом, яким володіють:

*Je donne une pomme à **ma** sœur.*

*Téléphone(tu) à **ta** mère.*

!!! Ма, та, са перед голосним та h німим замінюються mon, ton, son :

***mon** amie(f), **ton** école, **son** hésitation (вагання).*

!!! Присвійні прикметники перекладаються українською мовою «свій, своя, своє, свої»:

*J'aime **ma** ville natale.— Я люблю **своє** рідне місто.*

Зверніть увагу на різницю в узгодженні в роді присвійних прикметників son, sa у французькій мові та присвійних займенників його, її в українській:

*Il écrit à **sa** sœur. — Він пише **своїй** сестрі.*

*Elle écrit à **sa** sœur. — Вона пише **своїй** сестрі.*

У наведених нижче словах присвійні прикметники злились на письмі з іменником:

***madame, mesdames,***

***mademoiselle, mesdemoiselles,***

***monsieur, messieurs.***

Примітка:

1.Присвійні прикметники вживаються у французькій мові частіше, ніж в українській:

*Le garçon montre ses notes à son père.*

2.Іменники, що виражають родинні зв'язки, вживаються з присвійними прикметниками:

*Ecris à **ta** cousine !*

### 2. Вказівні прикметники.

Вказівні прикметники є службовими несамотійними словами, які, подібно артиклю, визначають рід та число іменника.

Вказівні прикметники мають такі форми: ce, cet — цей, cette — ця, ces — ці (для обох родів). Вони позначають, головним чином, конкретні предмети:

Ce garçon est mon fils.

Cette cathédrale (собор) est Notre-Dame.

Се перед голосним та **h** німим стає **cet** :

*ce garçon, але **cet élève** ;*

*ce hamac, але **cet habit** (одяг).*

Примітка: Між вказівними прикметниками та іменниками обов'язкове зв'язування (liaison), але не перед **h** придиховим: ces élèves ; ces / héros.

### 3. Прийменник **de**.

Прийменник **de** вводить обставину, що виражає **відправну** точку. У цьому випадку він відповідає українському прийменнику «з»:

*Il vient de Moscou*

### 4. Дієслова третьої групи.

До дієслів третьої групи належать дієслова, що закінчуються в інфінітиві на **-ir, -oir, -re**.

Дієслова цієї групи не мають єдиного типу відмінювання. Так, у деяких дієсловах голосний основи може змінюватися залежно від наявності чи відсутності наголосу. У таких дієсловах основа може бути наголошена або ненаголошена:

vouloir : je veux [jɔ vɔ] (наголошена основа); nous voulons [nu-vu-'lɔ̃]

(ненаголошена основа); prendre : nous prenons [nu-pra-'nɔ̃]

(ненаголошена основа); ils prennent [il-'pʁɛ̃] (наголошена основа).

Деякі дієслова втрачають кінцеву приголосну основи. У таких випадках основа може бути повною або неповною:

répondre : je réponds [jɔ -ʁe-'pɔ̃] (неповна основа); nous répondons [nu-re-

pɔ̃-'dɔ̃] (повна основа); dormir : je dors [jɔ -dɔ:r] (неповна основа); nous

dormons [nu-dɔr-'mɔ̃] (повна основа). Таким чином, дієслова третьої

групи поділяються на кілька підгруп, в яких дієслова об'єднуються за деякими спільними властивостями:

1) дієслова на **-endre, -ondre** : prendre, répondre ;

2) дієслова на **-vrir, -frir** : couvrir, offrir ;

3) дієслова на **-âtre** : connaître, disparaître ;

4) дієслова на **-aindre, eindre** : craindre, atteindre ;

5) дієслова на **-uire** : conduire, traduire ;

6) дієслова на **-ir** (які не входять до другої групи): partir, sortir, dormir.

Проте ряд дієслів третьої групи не входить до жодної з під- груп.

Це, так звані, неправильні дієслова. До них належать: **avoir, être, faire, dire, aller, lire, écrire** та інші.

<b>avoir</b>	<b>être</b>	<b>faire</b>	<b>dire</b>
j'ai	je suis	je fais	je dis
tu as	tu es	tu fais	tu dis
il/elle a	il/elle est	il/elle fait	il/elle dit
nous avons	nous sommes	nous faisons	nous disons
vous avez	vous êtes	vous faites	vous dites
ils/elles ont	ils/elles sont	ils/elles font	ils/elles disent

Наказовий спосіб: fais ! faisons ! faites ! dis ! disons ! dites !

<b>aller</b>	<b>lire</b>	<b>écrire</b>
je vais	je lis	j'écris
tu vas	tu lis	tu écris
il/elle va	il/elle lit	il/elle écrit
nous allons	nous lisons	nous écrivons
vous allez	vous lisez	vous écrivez
il s/elles vont	ils/elles lisent	ils/elles écrivent
va ! allons ! allez !	lis ! lisons ! lisez !	écris ! écrivons ! écrivez !

### 5. Особові закінчення дієслів третьої групи.

Однина: **-s, -s, -t**. Множина: **-ons, -ez, -ent**.

Примітка: Кілька дієслів на **-oir** в 1-й та 2-й особах однини мають закінчення **-x** :

***pouvoir** : je peux tu peux*

***vouloir** : je veux tu veux*

### EXERCICES DE LECTURE

1. Fin, vin, pin, jardin, raisin, alpin, intérêt, industrie, instituteur, invitation, dinde, mince, linge, impersonnel, impôt, importer, simple, timbre, simplicité, grimper.
2. Ainsi, bain, humain, saint, main, soudain, pain, train, demain, frein, rein, teinte, teinture, teint, atteinte, plein, peinte, sainte, mainte, daim, faim.
3. Syndicat, syntaxe, synthétique, sympathie, sympathique, symbole.
4. Rien, normalien, gardien, chien, parisien, musicien, bien, indien, le mien, le tien, le sien, combien.

5. Colin — colline, latin — latine, marin — marine, saint — seine, grain — graine, arlequin — arlequine, hein — haine, vain — veine, rein — reine, plein — pleine.

6. Il tint, il tient, ils tiennent, il vint, il vient, ils viennent, il revint, il revient, ils reviennent, il retint, il retient, ils retiennent.

7. Mine, domine, imaginer, immobile, farine, imaginable, aimable, synonyme, aubaine, cinéaste, mineur, matinée, inconnu, inégal, palii 1, patiner.



## EXERCICES

1. Дайте відповіді на запитання.

1. Qui est Martin ? 2. Qui est son copain ? 3. Qui est écrivain ? 4. Où habite Lucien ? 5. Qu'est-ce qu'ils veulent visiter? 6. Lucien que fait-il au Louvre ? 7. Chez qui reviennent les amis après le Louvre? 8. Qu'est-ce qu'ils achètent ? 9. Qui est Nathalie ? 10. Où est-ce que Julien étudie? 11. Que veut-il devenir? 12. Que prépare-t-il dès le matin ?

2. Доповніть речення вказівними прикметниками **ce, cet, cette, ces**.

1.— problème est complexe. 2.— pommes sont très mûres. 3.— acteur est très jeune. 4. femme est aimable. 5. jeunes filles sont Parisiennes. 6. examen est difficile. 7. matin Julien va à l'institut. 8.— ingénieur est marié. 9. homme est sérieux. 10. femmes sont sérieuses. 11. maison est très haute. 12. Regarde — petite chatte et — petit chien: ils sont adorables. 13. Je veux tarte aux pommes et cet au café. 14. Mets — assiettes sur — table.

3. Замініть крапки присвійними прикметниками, узгоджуючи їх в особі з підметом.

1. Je ne vais pas à l'école, ... école est fermée. 2. Ils aiment bien ... professeurs. 3. Elle aime ... copains. 4. Catherine est ... copine. 5. Vous ne portez pas ... lunettes (окуляри)? 6. Ils lisent journal. 7. Elle lit... journaux. 8. Nous faisons ... première année d'études. 9. Cette année je termine ... études à l'Université. 10. Téléphone à ... sœur! 11. Téléphonnez à ... mère! 12. Les élèves révisent ... leçons. 13. Où habite ... amie ? 14. Nous partons avec ... amis. 15. Mon Dieu ! Je ne trouve pas ... carnet de chèques et... montre.

4. Напишіть в всіх особах однини та множини:

J'écris la lettre à ma mère.

5. Перекладіть французькою мовою.

1. Вони шукають свої книги. 2. Це його сини? 3. Викладач розмовляє зі своїми учнями. 4. Ти нам покажеш свою нову ляльку? 5. Я шукаю свою шапку. 6. Зателефонуй своєму братові. 7. Учні добре складають свої екзамени. 8. Моя школа знаходиться біля метро. 9. Повторіть, будь ласка, своє запитання. Він повторює своє питання. 10. Ми не можемо знайти свої ключі. 11. Ваші дочки працюють? 12. Наш вчитель географії їде цього року до Японії (au Japon). 13. Я розмовляю зі своїми друзями. 14. Він зараз відповість на всі твої питання.

6. Замість крапок використайте слова **aller** або **venir**.

1. Je ... au magasin. 2. Vous ... du cinéma. 3. Claudine ... à la gare avec son fils. 4. Où ... -tu, Claudine ? — Je ... à Marseille. 5. Danielle ... de l'usine. 6. D'où ... -elle ? 7. Les amis ... au Louvre.

8. Le train ... de Toulouse. 9. Ils ... de l'institut. 10. Le père ... à la mer avec sa petite fille.

7. Перекладіть французькою мовою.

1. Гастон їде до свого дядька, який живе в Ліоні. 2. Всі йдуть цю екскурсію з викладачем. 3. Дзвінок, учні повертаються зі шкільного подвір'я. 4. Я йду в магазин, а ти звідки йдеш? Після занять Жюстен їде до бібліотеки. 6. О котрій годині ти приходиш з університету? 7. У мене болить голова, сину, піди в аптеку та купи таблетки (des comprimés).

8. Перекладіть українською мовою.

1. Tu vas aller au magasin pour acheter du pain. 2. Ce matin Charle va faire la cuisine. 3. Nos amis vont acheter une Peugeot. 4. Vous allez téléphoner à votre mère. 5. Les amis vont revenir chez Lucien. 6. Je vais acheter du vin et du pain. 7. Nous allons faire une excursion au Louvre. 8. Le train va arriver à Reims. 9. Elle va devenu ingénieur. 10. D'après la météo, il va pleuvoir. 11. Les magasins vont fermer. 12. Nous allons dîner.

9. Змініть речення, вживаючи **futur immédiat**.

Зразок: — Nous regardons le film ! Éteins la lumière (світло)!

Éteins la lumière, nous allons regarder le film.

1. On arrive au péage (де сплачують мито за проїзд), prépare la monnaie ! 2. Le directeur arrive, finissez vos discussions ! 3. Les mariés sortent de l'église (церква), préparez du riz ! 4. Il pleut ! Fermez la fenêtre ! 5. Les cours finissent, ramassez les cahiers ! 6. On sonne, prenez vos places.

10. *Опишіть дії пана Дюрана протягом дня:*

Mardi 9 (вівторок) De neuf heures à midi, il va préparer  
9h/12h son départ à Londres  
Préparation départ Londres  
13h  
Déjeuner M. Smith (café)  
Discuter questions  
15h  
Départ aéroport Orly  
16h 15  
Arrivée Londres  
20h . . .  
Dîner Peter

11. *Ви — ділова людина. Складіть розклад роботи Вашого наступного тижня.*

12. *Перекладіть французькою мовою.*

1. Зараз ми будемо обідати. 2. Зараз учні виправлять усі помилки. 3. Жарко, я зараз зніму пальто. 4. Вже десять годин, зараз вони підійдуть до школи. 5. Хтось дзвонить, зараз він відчинить двері. 6. Ви збираєтесь пограти в футбол? 7. Ти збираєшься йти до магазину? 8. Хто дасть відповідь на це питання? — Ален зараз скаже, хто відповідь на це питання. 9. Ви збираєтесь купити «Рено» чи «Пежо»? — Ми збираємося купити «Рено».

13. *Поставте дієслова в дужках у теперішньому часі.*

1. Nous (sortir) très peu, nos amis (sortir) plus (більше) que nous. 2. M. Gomez (être) Espagnol. 3. Alice (être) médecin ? — Non, elle (être) architecte. 4. Mon chien ne (être) pas très courageux, il (avoir peur) des souris (миші). 5. Vous (partir) à sept heures ? — C'est ça, je (partir) à sept heures. 6. Thierry (lire) «le Monde» mais ses amis (lire) «Libération». 7. Où (aller)-vous après les cours ? — Après les cours nous (aller) au

magasin. 8. Qu'est-ce que vous (faire) après le dîner ? — Après le dîner nous (faire) des exercices. 9. Ou 'est-ce que vous (dire) ? — Je (dire) qu'il faut acheter du pain. 10. (Ecrire)-tu à tes amis? — Je leur (écrire) chaque semaine. 11. Le matin Pierre (aller) au bureau à pied. 12. Ils (lire) presque tout le journal. 13. Est-ce que c'est vous qui (faire) le ménage ? — Oui c'est nous qui (faire) le ménage. 14. L'oncle Jules (revenir) de Marseille- apres-demain.

14. *Перекладіть французькою мовою.*

1. Напиши своїй сестрі. 2. Напишіть, будь ласка, всі ці слова. 3. Вони читають добре. 4. Не пишіть кожне речення з нового рядка, 5. На уроці ми пишемо та читаємо. 6. Які газети ви читаєте? 7. Ти читаєш цю книгу із задоволенням? 8. Що ти пишеш так швидко? 9. Що ти читаєш? — Я читаю газету. 10. Що вони читають? - Вони читають журнали..

15. *Згадайтеся, що це таке, де відбувається дія?*

1. Il y habite. 2. On y regarde les films. 3. Les ouvriers y travaillent. 4. Les écoliers y vont chaque matin. 5. On l'achète tous les jours pour le lire. 6. On les écrit aux amis. 7. On l'ouvre s'il fait chaud. 8. Ou y achète du pain, du beurre. 9. On y achète des comprimés.

16. *Перекладіть французькою мовою:*

а) 1. Куди приходять поїзд номер п'ятнадцять? 2. Вони обідають в інституті. 3. Я хочу поїхати в Реймс до своїх друзів. 4. Мартен — інженер, він працює на заводі «Пежо». 5. Жюль — письменник, його книги читають із зацікавленістю. 6. Сімон — художник, його картини можна бачити в музеї. 7. Мій брат цікавиться живописом, він хоче стати художником. 8. Ален повертається з Марселя післязавтра ранковим поїздом. 9. О котрій годині поїзд прибуває з Ліону? — Він зараз прибуде. — Де він зупиняється? — Біля саду. 10. Шарль тримає в руці великий букет гіацинтів. 11. Телефонують, Жюльєн візьми слухавку. 12. Куди ти йдеш? — Я йду до магазину. А ти звідки йдеш? — Я іду з магазину. 13. Зараз ми приготуємо обід і будемо дивитися по телевізору матч на кубок країни. 14. У цьому році мій син закінчує медичний факультет, незабаром він стане лікарем. 15. З самого ранку він працює в бібліотеці,

він збирається добре скласти екзамени. 16. Зараз він повернеться з квітами.



## УРОК 13

ГОЛОСНИЙ [H] — носовий звук переднього ряду.

Звук [H] історично довгий.

### EXERCICES PHONETIQUES

[tœ] — [tœ̃]	[lœ] — [lœ̃]	[bɛ̃] — [bœ̃]	[sɛ̃] — [sœ̃]
[dœ] — [dœ̃]	[mœ] — [mœ̃]	[tɛ̃] — [tœ̃]	[ʒɛ̃] — [ʒœ̃]
[fœ] — [fœ̃]	[nœ] — [nœ̃]	[dɛ̃] — [dœ̃]	[nɛ̃] — [nœ̃]
[vœ] — [vœ̃]	[kœ] — [kœ̃]	[fɛ̃] — [fœ̃]	[mɛ̃] — [mœ̃]
[zœ] — [zœ̃]	[rœ] — [rœ̃]	[kɛ̃] — [kœ̃]	[lɛ̃] — [lœ̃]

Звук	Написання	Приклади
[œ]	<b>un</b> <b>um</b>	<b>tribun</b> <b>parfum</b>

### MOTS DES PHRASES

carré, -e	квадратний, -а	rond, -e	круглий, -а
le mur	стіна	là	тут, там
épais, -se	1. густий, -а (про туман, ліс); 2. товстий	un dictionnaire	словник
		une étagère	етажерка
		ici	тут

un instituteur	(про шар) учитель (початкових класів)	un meuble	меблі
une institutrice	учителька (початкових класів)	l'époque	епоха
brun, -e	коричневий, -а	passé, -e	минулий, -а
une horloge	годинник (баштовий, настінний)	un article	1. стаття; 2. артикль (грам.)
<b>des parfums</b>	m парфуми	le narcisse	des білий нарцис
fin, -e	тонкий, -а, ніжний, -а	poètes	
un sac	1. сумочка; 2. мішок, торба	le narcisse	жовтий нарцис
chacun, -e	кожний, -а, всякий, -а	jonquille	нарцис
		lundi	у понеділок

### PHRASES

Ma classe est haute et carrée. Elle a quatre murs. Ils sont hauts et épais. Il y a aussi des chaises pour les élèves, une table et une chaise pour l'instituteur, un tableau brun.

Y a-t-il une horloge au mur ? — C'est ça, au mur il y a une horloge, elle est ronde.

Où sont les cahiers ? — Ils sont sur les tables. Qu'y a-t-il sur la table de l'instituteur ? — Il y a là des livres, des cahiers, des journaux, un dictionnaire.

Y a-t-il une étagère ici ? — Non, il n'y a pas d'étagère ici. C'est un meuble de l'époque passée.

Pascal veut lire un article sur la peinture.

inviter (à + infinitif)	запрошувати	la tulipe	тюльпан
l'anniversaire m	день народження	le lilas	бузок

### TEXTE

Lucien Lebrun est mon ami. Un de ces jours il m'invite chez lui. Sa mère madame Lebrun a son anniversaire lundi. Je vais au magasin et j'achète des parfums fins pour madame Lebrun. Je voudrais bien acheter aussi des fleurs, il faut aller au marché aux fleurs.

Lucien achète à sa mère un sac brun. Chacun vient chez madame Lebrun avec un bouquet de fleurs. Ce sont : jasmin, jacinthes, tulipes, lilas, narcisses des poètes, narcisses jonquilles.

un de ces jours	цими днями
je voudrais bien	я хотів би квітковий
le marché aux fleurs	ринок

## DIALOGUE

- Pierre, qu'est-ce que c'est ?  
 — C'est une serviette, madame.  
 — De quelle couleur est-elle ?  
 — Elle est brune.  
 — Adèle, qu'est-ce que c'est ?  
 — C'est un sac, madame.  
 — De quelle couleur est-il ?  
 — Il est brun.  
 — Cécile, qu'est-ce que c'est ?  
 — C'est un chapeau, madame. C'est le chapeau d'Hélène.  
 — De quelle couleur sont les chapeaux de tes amis ?  
 — Les chapeaux sont rouges, bleus, verts, gris et bruns.  
 — C'est bien. La leçon est finie. Sortez, s'il vous plaît.

la serviette	портфель урок
la leçon est finie	закінчено

## REGLES DE LECTURE

1. Буквосполучення **un, um** перестають бути носовими перед голосними та **e** німим і вимовляються як [y + n], [y + m] : brune ['bryn], parfumé [par-fy-'me]
2. При зв'язуванні (liaison) в артиклі **un** вимовляється носовий звук та зберігається **n** перед голосним: un ami [œ-na-'mi]

## GRAMMAIRE

1. Неозначений артикль.  
 Неозначений артикль має форми:  
 un — чоловічий рід, одинна; une — жіночий рід, одинна; des — множина для обох родів. Неозначений артикль походить від латинського числівника unus (один) тому і сьогодні неозначений артикль un, une зберігає це значення:  
 Il n'y a pas une minute à perdre (губити).  
 Крім того він може мати значення незліченної кількості предметів:  
 Il achète des pommes. Неозначений артикль вживається:  
 1) Перед загальними іменниками, що означають невідомий нам предмет (особу), про який вперше йде мова:  
 Une Renault s'arrête près de l'hôtel «Ukraine».  
 2) Перед іменниками, що означають родові поняття у з'явленні з видовим:  
 La rose est une fleur.

- 3) Перед абстрактними іменниками та назвами єдиних свого роду предметів, коли вони конкретизовані, індивідуалізовані епітетом або додатком іменника:  
*Un soleil d'été éclaire la terre.*  
*Un brouillard (туман) épais couvre la plaine.*

- 4) Для вираження одиничності (один, одна):  
*J'ai un fils et une fille.*
- 5) Для належності предмета до ряду однорідних предметів:  
*C'est un livre.*

Вжитий перед словами pain, café, thé тощо неозначений артикль має значення одна порція:

un pain — одна хлібина, un café — одна чашка кави.

Неозначений артикль вживається для виділення якості предмета (або особи):

*Voici l'étudiant N, c'est un bon étudiant. Il entre dans la salle, c'est une grande salle.*

## 2. Безособовий зворот il y a.

.Безособовий зворот il y a складається з особового займенника **il** (граматичний підмет), прислівника **y** та **a** (3-я особа однини дієслова avoir — мати). Цей зворот перекладається словами: є, знаходиться, стоїть, лежить, або взагалі опускається при перекладі:

*Ici il y a une table. Il y a des livres sur la table.*

Безособовий зворот il y a може стояти на **початку** речення, або **після** обставини місця:

*Sur la place il y a des arbres en fleurs. Il y a des arbres en fleurs sur la place.*

Зворот il y a має питальну форму y a-t-il ? [ja-til]. У питальній формі він стоїть на початку речення:

*Y a-t-il des fleurs sur la table de l'institutrice ?*

Після звороту il y a завжди вживається **неозначений** артикль:

*Au musée d'Art moderne il y a une exposition.*

У заперечній формі неозначений артикль замінюється прийменником de :

*Il n'y a pas de dictionnaire sur mon bureau.*

Слід запам'ятати, що якщо речення **починається з підмета**, то замість звороту il y a вживається дієслово **être** :

*Sur la table il y a un sac. Le sac est sur la table.*



Зворот *il y a* вживається завжди в однині:  
Près de notre maison il y a | un magasin. | des magasins.

Примітка: Перед обставиною часу зворот *il y a* має значення «потому»:  
*Il y a deux jours. Два дні **потому**.*

### 3. Відмінювання дієслова **mettre**.

Теперішній час	Наказовий спосіб
je mets	nous mettons
tu mets	vous mettez
il/elle met	ils/elles mettent

Примітка: За типом дієслова **mettre** відмінюються: *permettre, commettre, soumettre* та інші дієслова з основою **mettre**.

### EXERCICES DE LECTURE

Un, alun, aucun, tribun, défunt, quelqu'un, chacun, commun, lundi, humble.

1. Un sac, un livre, un cahier, un anniversaire, un mot, un stylo, un chapeau, un paletot, un journal, un groupe, un drapeau, un musée, un pays, un pont, un garçon.
2. Un élève, un écrivain, un ingénieur, un aviateur, un architecte, un ami, un homme, un institut, un article, un intérêt, un exercice, un instituteur.
3. Chacun — chacune, aucun — aucune, brun — brune, alun — aluner, parfum — parfumé.
4. Payer, rayon, balayer, balayette, crayon, essayer.
5. Pharmacie, physique, géographie, magnétophone, téléphone, autographe, catastrophe, orthographe, triomphe, saxophone.



### EXERCICES

1. Дайте відповіді на запитання.

- 1. Qui a son anniversaire? 2. Où est-ce que je vais? 3. Qu'est-ce que j'achète pour madame Lebrun? 4. Où faut-il aller pour acheter des fleurs? 5. Que Lucien achète-t-il à sa mère? 6. Qu'est-ce que chacun apporte à madame Lebrun?

2. Напишіть іменники з неозначеним артиклем однини та множини.

Зразок: un magasin — des magasins. Mur, institut, horloge, étagère, époque, article, sac, ingénieur, écrivain, peintre, médecin, examen.

3. Замість крапок поставте означений або неозначений артикль.

1. Y a-t-il ... autocar pour Paris? — ... autocar d'Air France est près de ... hôtel.
2. Tu as ... stylo? — C'est ça, c'est ... stylo de Monique.
3. Ce sont... bonbons (цукерки) de Paul.
4. C'est... sac.
5. C'est ...sac de Sylvie.
6. Je cherche ... hôtel. — ... hôtel? Vous avez ... hôtel Méridien près de ... station du métro.
7. ... tour (башта) de Pise est... tour du XIIe siècle.
8. ... pyramide du Louvre est ... pyramide de verre.
9. Pierre a ... belle serviette.
10. Alice s'intéresse à ... peinture moderne.

4. Закінчіть відповіді директора:

LA SECRÉTAIRE	LE DIRECTEUR
Je voudrais	Il n'y a pas
un stylo	
un téléphone	.....
une machine à écrire	.....
du carbone	
des crayons	
du papier	.....
un ordinateur (комп'ютер)	.....

5. Замість крапок використайте артикль або прийменник *de*.

1. Est-ce qu'il y a ... pommes? — ... pommes sont sur la table.
2. J'aime bien ... pain. — Il n'y a pas ... pain.
3. Il aime ... thé (чай). Mais il n'y a pas ... the ici.
4. Au mur de la classe il n'y a pas ... horloge.
5. Sur la table du professeur il y a ... cahiers des élèves. Il y a ... sac sur la chaise, c'est ... sac de madame Lebrun.
- Est-ce qu'il y a ... fleurs sur les fenêtres? — Non, il n'y a pas ... fleurs sur les fenêtres.
8. Au musée d'Art moderne il y a ... très belle exposition.
9. Lis ce journal, il y a ... articles sérieux ici.
10. Martine aime beaucoup les chats, mais il n'y a pas ... chats ici.

6. Дайте відповіді на питання в стверджувальній та заперечній формах.

1. Y a-t-il des fleurs près de la maison? 2. Y a-t-il des livres et des magazines sur le bureau? 3. Y a-t-il des chaises près de la fenêtre? 4. Y a-t-il un jardin près de votre institut? 5. Y a-t-il une cour près de l'école? 6. Y a-t-il des cinémas sur cette place? 7. Y a-t-il des cigarettes sur la table? 8. Y a-t-il des ingénieurs ici? 9. Y a-t-il des exercices à la page quinze? 10. Y a-t-il un potager près de votre maison?

*7. Поставте речення в питальній формі.*

1. Il y a des personnes qui lisent les journaux dès le matin. 2. Sur la chaise il y a des clés. 3. Sur le bureau il y a un dictionnaire. 4. Près de la porte il y a un téléphone. 5. A la page cinq il y a un article sur le sport. 6. A Paris il y a une Tour très connue. 7. Près du tableau il y a des élèves. 8. Sur cette place il y a une statue. 9. Sur la table il y a des pommes. 10. Près de ce parc il y a une fabrique textile.

*8. Поставте питання до речень, використовуючи обидві форми питання (que ?, qu'est-ce que ?).*

1. Au mur il y a une horloge. 2. Sur la table de l'instituteur il y a un dictionnaire. 3. Près de notre maison il y a un marché aux fleurs. 4. Sur la chaise il y a un chapeau. 5. A la page onze il y a un exercice difficile. 6. Près de la gare de Lyon il y a un jardin.

*9. Заповніть пропуски дієсловом être або зворотом il y a.*

1. Près de la maison ... un chien. 2. Au Louvre ... beaucoup de tableaux des peintres connus. 3. Le journal... sur le bureau. 4. La craie ... sur la table du professeur. 5. Près de notre institut ... un stade. 6. Près du stade ... un métro. 7. La table ... ici. 8. Le sac ... sur la chaise. 9. Sur la chaise ... un sac. 10. A Paris ... des magasins magnifiques : les Galeries Lafayette, le Bon Marché, la Samaritaine, etc. 11. L'école maternelle ... près d'un beau jardin.

*10. Перекладіть французькою мовою.*

1. Що знаходив він — круглий. 11. Вона хотіла б купити цю сукню, але вона дорого коштує. 12. Якого кольору ваша шапка? Вона зелена чи коричнева? — Вона коричнева. 13. Цей портфель коричневий. 14. Принесіть інший стілець. 15. Давайте поставимо квіти на підвіконня.

б) 1. Адель, що це таке? — Це сумка, мадам. 2. У мене день народження, я запрошую всіх моїх друзів. 3. Усі люблять французькі парфуми, вони дуже ніжні. 4. У Мадам Дюпон коричнева сумка, але вона хотіла б мати іншу сумку. 5. Кожен приносить квіти мадам Лебрен. Вона любить різні квіти: жасмин, бузок, тюльпани, білі та жовті нарциси. 6. Щоб купити ці квіти, треба піти на квітковий ринок, який знаходиться біля стадіону. 7. Днями ми складаємо останній екзамен. 8. Ми незабаром станемо вчителями молодших класів. 9. Жюльєн — інженер, а його дружина — лікар. 10. Що ви робите в понеділок? — У понеділок ми зайняті, ми йдемо в Лувр. Кажуть там є нова експозиція картин сучасних художників. Мої друзі цікавляться

сучасним мистецтвом. 11. Це приємні парфуми. 12. Усі за одного і один за всіх. 13. Усе або нічого. 14. Якщо іде дощ, я одягаю пальто. 15. Покладіть зошити на мій стіл, — каже викладач. 16. Ти купуєш квіти своїй мамі? 17. Пан Лебрен розмовляє з якоюсь жінкою. 18. У мене є кіт і собака. 19. Біля столу стоїть стілець. 20. Я ставлю чашки на стіл. 21. Після тексту є вправи, виконайте їх.

иться на столі вчителя? 2. Завод, на якому працює мій батько, знаходиться біля вокзалу. 3. Овочі — на столі. 4. На десятій сторінці знаходяться граматичні вправи. 5. На столі стоїть ваза з квітами. 6. На столі лежать листи. 7. Склянка стоїть на столі. 8. Що знаходиться біля стадіону? 9. Є робота для мадам Делор (Delort). 10. Чи є фрукти на столі? — Фрукти знаходяться в вазі, він — круглий. 11. Вона хотіла б купити цю сукню, але вона дорого коштує. 12. Якого кольору ваша шапка? Вона зелена чи коричнева? — Вона коричнева. 13. Цей портфель коричневий. 14. Принесіть інший стілець. 15. Давайте поставимо квіти на підвіконня.

б) 1. Адель, що це таке? — Це сумка, мадам. 2. У мене день народження, я запрошую всіх моїх друзів. 3. Усі люблять французькі парфуми, вони дуже ніжні. 4. У Мадам Дюпон коричнева сумка, але вона хотіла б мати іншу сумку. 5. Кожен приносить квіти мадам Лебрен. Вона любить різні квіти: жасмин, бузок, тюльпани, білі та жовті нарциси. 6. Щоб купити ці квіти, треба піти на квітковий ринок, який знаходиться біля стадіону. 7. Днями ми складаємо останній екзамен. 8. Ми незабаром станемо вчителями молодших класів. 9. Жюльєн — інженер, а його дружина — лікар. 10. Що ви робите в понеділок? — У понеділок ми зайняті, ми йдемо в Лувр. Кажуть там є нова експозиція картин сучасних художників. Мої друзі цікавляться сучасним мистецтвом. 11. Це приємні парфуми. 12. Усі за одного і один за всіх. 13. Усе або нічого. 14. Якщо іде дощ, я одягаю пальто. 15. Покладіть зошити на мій стіл, — каже викладач. 16. Ти купуєш квіти своїй мамі? 17. Пан Лебрен розмовляє з якоюсь жінкою. 18. У мене є кіт і собака. 19. Біля столу стоїть стілець. 20. Я ставлю чашки на стіл. 21. Після тексту є вправи, виконайте їх.



## УРОК 14

### ГОЛОСНИЙ [ɑ]

[ɑ] — самый глубокий звук заднего ряда и самый открытый. При произнесении

[ɑ] челюсть сильно опущена, язык сильно оттянут назад.

..

[ɑ:m]	[zɑ:z]	[ɑ:kr]	[pɑ:l] — [pa]	[mɑ:l] — [ma]
[ɑ:n]	[pɑ:s]	[ɑ:pr]	[tɑ:] — [ta]	[bɑ:t] — [bat]
[ɑ:t]	[lɑ:]	[pɑ:tr]	[pɑ:t] — [pat]	[rɑ:l] — [ra]

Звук	Написання	Приклади
[ɑ]	an am en em	divan lampe centre ensemble

[ɑ] — [ɑ:]	[ɑ:] — [ɑ̃]
[bɑ] — [bɑ:k]	[bɑ:d] — [bɑ̃]
[mɑ] — [mɑ:]	[mɑ:t] — [mɑ̃]
[vɑ] — [vɑ:ʒ]	[fɑ:t] — [fɑ̃]
[lɑ] — [lɑ:d]	[dɑ:s] — [dɑ̃]
[rɑ] — [rɑ:p]	[lɑ:t] — [lɑ̃]
[pɑ] — [pɑ:t]	[fɑ:t] — [fɑ̃]
[tɑ] — [tɑ:s]	[kɑ:p] — [kɑ̃]

ГОЛОСНИЙ [ɑ] — носовой голосний заднього ряду, відкритий.

[lɑ] — [lɑ:d]	[ɑ̃:s] — [ɑ̃]	[gɑ:t] — [gɑ̃]
[rɑ] — [rɑ:p]	[lɑ:t] — [lɑ̃]	[sɑ:s] — [sɑ̃]
[pɑ] — [pɑ:t]	[fɑ:t] — [fɑ̃]	[lɑ:s] — [lɑ̃]
[tɑ] — [tɑ:s]	[kɑ:p] — [kɑ̃]	[vɑ:t] — [vɑ̃]

bas, basse	низький, -a	commencer	починати
je comprends	я розумію	(à + infinitif)	
(comprendre, 3-е gr.)		la langue	мова
les parents m	батьки	il apprend	він вивчає
dans	1. в; 2. через	(apprendre, 3-е gr.)	
grand, -e	великий, -a	français, -e	французький, -a
un appartement	квартира	Université des	університет
le centre	центр	langues	іноземних мов
une chambre	кімната	étrangères	
confortable	зручний, -a;	car	тому що, бо
	комфортабель-	allemand, -e	німецький, -a
	ний, -a	anglais, -e	англійський, -a
comment	1. як, яким	en	звідти
	чином;		(прислівник)
	2. яка	commode	зручний, -a
blanc, blanche	білий, -a	un étudiant	студент
entrer	входити	une étudiante	студентка

### PHRASES

Vous parlez trop bas. Je ne comprends pas ce que vous dites. Répétez, s'il vous plaît, je vous écoute. Mais parlez plus haut.

André habite avec ses parents dans un grand appartement confortable au centre de la ville. André a sa chambre. Comment est sa chambre? Sa chambre est grande. Les murs sont blancs, la porte est blanche. André entre dans sa chambre et commence à travailler. André est un étudiant sérieux. Quelle langue apprend-il ? — Il apprend le français, car il étudie à l'Université des langues étrangères. Et quelles langues apprend-on à l'Université des langues étrangères ? — On y apprend la langue allemande, la langue anglaise et la langue espagnole.

Mes parents sont à Minsk.— Et quand reviennent-ils de Minsk ? — Ils en reviennent dans deux jours.

Je n'aime pas les chaises basses, je préfère les chaises hautes. Elles sont assez commodes.

	parler haut	говорити голосно	
	parler bas	говорити тихо	
	dans deux jours	через два дні	
	<i>Слова до</i>	<i>тексту</i>	
Canadien,	канадець, -ка	souvent	часто
-ne m, /		le théâtre	театр
la direction	дирекція,	dimanche m	неділя,
	правління		в неділю
une banque	банк	penser	думати про
un an	рік	(à...)	щось, про
le Canada	Канада	penser +	когось
le week-end	уїкенд, час		збиратися

[wik-'end]	відпочинку з п'ятниці до понеділка	infinitif les vacances les grandes	щось зробити канікули літні
un (une) interprète les affaires étranger, -ère tâcher (de + infinitif)	перекладач,-ка (усний) справи закордонний, -а старатися	vacances quelques raconter le vendredi prendre	канікули декілька розповідати щоп'ятниці брати

### TEXTE

Francine est Canadienne. Elle travaille comme secrétaire de direction dans une banque. Elle connaît quelques langues étrangères. Elle parle français, anglais et allemand. Francine a vingt-cinq ans, n'est pas mariée et vit à Lyon avec sa sœur Diana. Leurs parents sont au Canada.

Le week-end, Francine aime bien aller à Paris chez son amie Blanche qui est interprète au Ministère des affaires étrangères. Blanche tâche d'inviter Francine assez souvent pour aller aux théâtres, aux musées, aux expositions. Dimanche elles sortent avec des amis. Dans deux jours Francine va quitter Paris.

Diana reste à Lyon. Elle pense à ses grandes vacances. Elles commencent dans quelques jours. Quand les amis viennent chez Diana elle leur raconte ses projets de vacances. Elle pense aller dans le Midi de la France, parce qu'elle aime la mer. En hiver, elle va faire du ski dans les Alpes.

Diana est libre le vendredi à midi, elle prend son sac à provisions et elle va au magasin faire des achats.

les projets de vacances	плани на канікули
dans le Midi de la France	на півдні Франції
en hiver	взимку
faire du ski	кататися на лижах
faire des achats	робити покупки
le sac à provisions	господарча сумка

### DIALOGUE

*Alain* : On s'arrête ici ?

*Anne* : Tu es fou ! On ne peut pas camper dans un champ, près d'une ferme ! C'est défendu ! *Alain* : Les fermiers sont là. On peut leur demander.

*Anne* : Pardon, monsieur, je peux vous demander un renseignement ?

*Le fermier* : Bien sûr !

*Anne* : Est-ce qu'il y a un terrain de camping près d'ici ?

*Le fermier* : Ah non ! Il faut aller à Saint-Paul. *Anne* : C'est où ?

*Le fermier* : C'est à 10 km. Vous n'êtes pas Français ? *Alain* : Non.

*Le fermier* : Vous venez d'où ? *Alain* : De Lausanne, en Suisse.

*Anne* : On vient visiter votre belle région.

*Le fermier* : Vous êtes sympathiques. Vous voulez rester combien de temps ? *Alain* : Deux ou quatre jours !

*Le fermier* : Bon, ça va ! Vous pouvez camper ici ! *Anne* : Vous nous donnez l'autorisation ? C'est très gentil, merci beaucoup.

s'arrêter	зупинятися	un terrain de	місце для
tu es fou	ти збожеволів	camping	табору
camper	розташовуватися табором	la Suisse	Швейцарія
le champ	поле	la région	місцевість, край
c'est défendu	заборонено	l'autorisation	дозвіл
être là	бути тут	c'est très gentil	дуже люб'язно
demander un	тут: отримати	bien sûr	звичайно
renseignement	інформацію		

### REGLES DE LECTURE

- [à] втрачає назалізацію в таких випадках:
  - якщо за приголосними n, m іде голосний: Гаті [1a-'ti] ;
  - перед подвійними приголосними n, m : l'ennemi [Iep-'ti], l'année [la-'ne] ;
  - у буквосполученні **атп** : l'amnistie [lam-nis-'ti].
- Після носового голосного буква с у кінці слова не читається: blanc ['blâ], franc ['fra].
- [à] в буквосполученнях **ат**, **em** зустрічається тільки перед приголосними r, b, m : membre, lampe, emmener.

### Пояснення до фраз і тексту

1. У французькій мові деякі прикметники можуть вживатися з дієсловами як прислівники. Наприклад: **parler haut** *голосно розмовляти*, **parler bas** *тихо розмовляти*, **chanter faux** *співати фальшиво*, **chanter juste** *співати вірно*, **sentir bon** *мати приємний аромат* і т. д.

2. Прислівники *en* *звідти*, *у туди*, *там* вживаються тільки з дієсловами і завжди стоять перед ними:

On *en* apprend les langues étrangères. Ils *en* reviennent dans deux jours. У наказовому способі в стверджувальній формі прислівники *en*, *у* ставляться після дієслова:

Allez-*у* ! Revenez-*en* ! У заперечній формі вони ставляться перед дієсловом: N'*у* allez pas ! N'*en* revenez pas !

3. **An** *т*, **année** /перекладаються як *рік*, але вживаються в різних сполученнях.

*An* вживається для позначення віку, терміну, літочислення:  
Francine a vingt-cinq ans.  
Dans quatre ans.  
L'an 2000. **Année** вказує на

тривалість часу:

Cette année il termine ses études.

4. Вживання прийменників *en*, а з назвами країн.

З назвами країн використовуються прийменники *en* та *à*. *En* вживається з назвами країн жіночого роду та назвами країн чоловічого роду, що починаються з голосного, в цьому разі артикль не вживається:

*En Suisse, en France, en Iran*. Прийменник *à* вживається з назвами країн чоловічого роду, що починаються з приголосного, у цьому разі вживання артикля обов'язкове:

*au Maroc, au Canada*. Примітка: назви країн, що закінчуються на *е* німе, жіночого роду:

*la France, la Belgique*. Виняток: *le Mexique, le Cambodge, le Zaïre, le Zimbabwe*.

Назви країн чоловічого роду:

а) ті, що закінчуються на приголосний:

*le Maroc, le Sénégal, le Japon ...*

б) ті, що закінчуються на *-a, -o, -i*:

*Le Canada, le Togo, le Burundi ...*

в) ті, що є складними словами і вживаються в множині:

*les Pays-Bas, les États-Unis ...*

5. Прийменник *en* вживається перед іменниками, що позначають пори року:

*en hiver, en été, en automne*. Виняток: *au printemps*.

6. Прийменник **dans** може позначати місце та час:

а) **Dans** — в (де? куди?):

*Michel entre dans sa chambre. Il est dans sa chambre.*

б) **Dans** — через (вживається відносно до майбутньої дії):

*Ils en reviennent dans deux jours.*

7. Дієслово **sortir** перекладається українською мовою словами:

1) виходити:

*Bertrand sort à neuf heures pour aller à l'Université.*

2) іти куди-небудь (в театр, ресторан тощо):

*Dimanche elles sortent avec des amis.*

8. Дієслова **savoir** і **connaître** вживаються, коли говорять про вміння та знання людини. **Connaître** — знати когось, знати щось. **Savoir** — знати щось, вміти щось робити. **Connaître** завжди вживається з іменниками; **savoir** — з дієсловом, або дієслівною конструкцією

<b>Savoir</b> + дієслово	<b>Connaître</b> + іменник
Je <b>sais</b> conduire.	Je <b>connais</b> le code de la route.
Elle <b>sait</b> où il habite	Il <b>connaît</b> son adresse.
Nous <b>savons</b> qu'il n'est pas d'accord.	Nous <b>connaissons</b> ses opinions.

Але коли мова йде про те, що запам'ятовується напам'ять, говорять також: il **sait** mon numéro de téléphone, elle **sait** sa leçon.

9. Після сполучника **comme** іменники, що позначають профе сію, посаду, ранг, вживаються без артикля:

*Elle travaille comme secrétaire. Il travaille comme ingénieur.*

10. Запам'ятайте значення дієслів **prendre** (брати) та **mettre** (класти, ставити):

### Prendre

а) **Prendre** + предмет: Je **prends** mon parapluie (парасолька);

б) **Prendre** + їжа або напій: Je **prends** un steak [stek] (натуральний біфштекс). Il **prend** un café ;

в) **Prendre** + вид транспорту: Elle **prend** le métro.

### Mettre

а) **Mettre** + одяг: Je **mets** une cravate pour aller au bureau ;

б) **Mettre** + предмет: Elle **met** les fruits dans le vase ;

в) **Mettre** + час: Vous **mettez** une heure à aller à la faculté ?

Інші значення дієслова **prendre** : Tu **prends** une douche. Nous **prenons** une décision.

Замість **mettre** + час можна вживати конструкцію **ça + prendre** + час:

Les transports, **ça prend** du temps. **Ça me prend** une heure par jour.

Правила орфографії 1. Іменники, що

закінчуються на **-ance, -ence** :

а) іменники, що закінчуються на **-stance**, пишуться через **-ance** :  
*résistance f.* Виняток: *existence /*

б) іменники, що закінчуються на **-gence** пишуться через **-ence** :  
*diligence /*

Винятки: *obligeance f, vengeance /*

в) інші іменники мають закінчення **-ance**, якщо прикметники цієї ж сім'ї закінчуються на **-ant**, та **-ence**, якщо прикметник закінчується на **-ent** :

*absent — absence /; abondant — abondance /*

Винятки: *résidant — résidence f, exigeant — exigence /* 2. Іменники, що закінчуються на **-anse, -ense**. У французькій мові через **-ense** пишуться п'ять іменників:

*défense f, dépense f, dispense f, offense f, récompense /* та три

прикметники:

*dense, immense, intense.* Через **-**

**anse** пишуться:

*anse f, danse f, ganse f, panse f, transe /*

## ГРАМАТИКА

1. Питальні прислівники **quand, comment**. За допомогою прислівника **quand** ставиться питання до обставини часу:

Quand reviennent-ils de Lyon ? За допомогою прислівника

**comment** ставиться питання:

а) до обставини способу дії (як):

Comment chante-t-il ?

б) до іменної частини складеного присудка, яка виражена прикметником (який він є, яка вона є, які вони є):

Comment est la chambre d'André ? Порядок слів у реченнях, що починаються з питальних прислівників **quand, comment** такий самий, як і в реченнях, що починаються з питального прислівника *où* :

а) питання будується за допомогою простої інверсії, якщо підмет виражений займенником:

**Quand** allez-vous en France ? **Comment** écrit-il les dictées ?

б) якщо підмет виражений іменником, використовуються обидва способи інверсії (проста та складна).

Проста інверсія:

**Quand** arrive le train ?

**Comment** travaille cet élève ? Складна

інверсія:

**Quand** le train arrive-t-il ?

**Comment** cet élève travaille-t-il ? Якщо в реченні є прямий додаток, виражений іменником, або обставина, складна інверсія обов'язкова при підметі-іменнику:

**Quand** le train arrive-t-il de Minsk ?

**Comment** cet élève parle-t-il français ?

2. Відмінювання дієслів **connaître, prendre**.

Теперішній час

<b>Connaître</b>	
Je connais Tu connais il/elle connaît	Nous connaissons Vous connaissez Ils /elles connaissent
Connais    Наказовий спосіб ! Connaissons ! Connaissez !	
<b>Prendre</b>	
Je prends Tu prends Il/elle prend	Nous prenons Vous prenez Ils/elles prennent
Наказовий спосіб Prends ! Prenons ! Prenez !	

Примітка: за моделлю дієслова **prendre** відмінюються дієслова **apprendre et comprendre**.

## ВПРАВИ НА ЧИТАННЯ

1. Bas, las, tas, pas, cas, dégât, appât, mât, âne, âme, pâte, tâche, grâce, hâte.

2. Passe, basse, tasse, grasse, phrase, gaz, vase, base.

3. An, plan, dans, sang, chant, champ, banc, blanc, franc, quand, planche, tranche, France, langue, tante, plante, banque, branche, chanter, danser, planter, ampoule, ample, lampe, chambre, ambulance, alliance, danse, distance.

4. En, gens, lent, vent, cent, dent, Caen, Nantes, pente, trente, ventre, rentrer, commencer, remplacer, ensemble, vendre, centre.

5. Grand — grande, blanc — blanche, franc — franche, chant — chante, *lent* — *lente*.

6. Tas - tant ; cas — quand ; pas — paon ; bas — banc; las — lent ; mât — ment ; ras — rang ; passe — pense ; pâte — pente ; tâche — tranche ; lâche — lance.

7. Banc, franc, bloc, choc, flanc, duc, chic, flac, flic, crac, pic, roc, tronc.

8. Orient, récipient, science, scientifique, oriental, orientable.

б. Дайте відповіді на запитання:

а) 1. Où habite André ? 2. Avec qui habite-t-il ? 3. André a-t-il sa chambre ? 4. Comment est sa chambre ? 5. De quelle couleur sont les murs ? Et la porte ? 6. Que fait André dans sa chambre ? 7. Où fait-il ses études ? 8. Quelles langues apprend-on à l'Université linguistique ? 9. Où sont les parents d'André ? 10. Quand en reviennent-ils ? 11. Quelles chaises est-ce que je préfère ? 12. Comment sont les chaises hautes ? 13. Comment parlent les étudiants à la leçon ? Et le professeur ?

б) 1. Qui est Francine ? 2. Comme qui travaille-t-elle ? 3. Où travaille-t-elle ? 4. Quelles langues vivantes (іноземні) connaît-elle ? 5. Quel âge a Francine ? 6. Est-elle mariée ? 7. Où habite-t-elle ? 8. Avec qui habite-t-elle ? 9. Comment s'appelle sa sœur ? 10. Où habitent leurs parents ? 11. Où Francine aime-t-elle passer le week-end ? 12. Comment s'appelle son amie ? 13. Comme qui travaille Blanche ? 14. Où vont les jeunes filles à Paris ? 15. Où reste Diana ? 16. Pense-t-elle à ses grandes vacances ? 17. Quand commencent-elles ? 18. Où pense-t-elle aller pendant (під час) ses vacances ? 19.

Où va-t-elle en hiver ?

7. *Поставте питання до обставин часу та способу дії.*

*Зразок:* — Vous ne partez pas en avril, mais alors quand partez-vous ? — Cette chambre n'est pas petite, mais alors comment est cette chambre ?

1. Armand et Blanche ne reviennent pas cette semaine, .... 2. Arnaud n'arrive pas demain, ... . 3. Vous n'allez pas ce matin au magasin, ... . 4. Je ne reviens pas à la maison à pied, ... . 5. Tu ne vas pas au stade demain, .... 6. Cet élève ne prononce pas bien le son [û], ... . 7. Cette année je ne vais pas dans les Alpes, ... . 8. Ils ne marchent pas vite, ... . 9. Cette salle d'études n'est pas claire, .... 10. Les vacances ne commencent pas en mai, ....

8. *До наведених відповідей поставте запитання (до обставин часу, способу дії та місця використовуйте всі види інверсії).*

1. Blanche parle haut. 2. Les jeunes filles vont au Louvre dimanche. 3. André prononce mal le son [à]. 4. La chambre de Jean est grande. 5. Le train arrive à six heures. 6. Francine va à Paris. 7. Diana reste à Lyon. 8. Cet élève étudie bien. 9. Je reviens de Marseille vendredi. 10. La faculté des langues vivantes se trouve au rez-de-chaussée (на першому поверсі).

9. *Перекладіть французькою мовою.*

1. Як він говорить французькою мовою? 2. Куди їдуть дівчата взимку? 3. Де вони люблять відпочивати під час (pendant) літніх канікул? 4. Як звати вашого викладача німецької мови? 5. Де знаходиться ваш факультет? 6. Як ви відповідаєте на питання викладача? 7. Яку книгу ви читаете? 8. Яку іноземну мову ти знаєш? 9. Де ти береш книги? 10. Куди Бланш кладе фрукти? 11. Куди ви ставите квіти? 12. Коли ми складаємо наш останній іспит?

10. *a) Дайте відповіді на питання, вживаючи прислівники en, у.*

*Зразок:* Est-ce qu'ils campent dans les champs ?

— Bien sûr, ils y campent.

— Non, ils n'y campent pas.

1. Est-ce qu'elles vont à Paris le week-end ? 2. Est-ce que tu reviens de Paris ? 3. Est-ce que vos parents reviennent du Japon ? 4. Est-ce qu'elle habite à Londres (у Лондоні)? 5. Est-ce que les enfants viennent du théâtre ? 6. Est-ce que vous travaillez en Suisse ? 7. Est-ce que

tu vas au cinéma ? 8. Est-ce qu'il sort du magasin ? 9. Est-ce que M. Chantai travaille à cette usine ?

*b) Дайте відповіді на питання, вживаючи прислівники en, у та дієслова в наказовому способі.*

*Зразок:* Tu viens avec nous à l'aéroport ?

— D'accord (гаразд, згода), allons-y !

— Non, n'y allons pas.

1. Maman, est-ce que je peux aller camper avec mes copains ? 2. Est-ce que je peux partir avec vous aux Bahamas ? 3. Est-ce que nous pouvons déjà aller à la campagne ? 4. Revenons-nous du stade, papa ? 5. Tu veux travailler avec nous à la bibliothèque ? 6. Voulez-vous revenir de la bibliothèque à cinq heures ? 7. On va à la plage ?

11. *Перекладіть французькою мовою.*

1. Ти йдеш до театру? — Так, я туди йду з Аленом. 2. Ти їдеш до Ліону? Коли ти звідти повертаєшся? — Я звідти повертаюся через два дні. 3. У нашому місті відкривають виставку живопису. Ходімо туди.— Та ні, не будемо туди ходити. 4. Ти збираєшся поїхати в село? Давай поїдемо туди разом.— Із задоволенням.

5. Що ти кладеш у цю вазу? — Я туди кладу фрукти. 6. Ви йдете до їдальні (à la cantine)? — Ні, ми звідти повертаємося. 7. Їв іде на стадіон, ходімо туди разом. 8. О котрій годині ваша сестра йде до університету? — Вона туди йде о сьомій годині.— Так рано? 9. Моя сестра на дачі, вона звідти повертається через два дні, а батьки ще залишаються там. 10. Повертайтеся звідти завтра! Не повертайтеся звідти пізно!

12. Використайте прийменники en або à перед назвами таких країн: La Pologne, l'Espagne, la Grande-Bretagne, l'Allemagne, l'Islande,

le Luxembourg, la France, l'Afghanistan, l'Iran, le Pakistan, le Japon, le Brésil, le Danemark, l'Afrique.

13. *Використайте необхідний прийменник.*

1. Ils vont... leur grand-mère (бабуся). 2. Vous déjeunez ... restaurant ? 3. Elle est libre ... cinq heures. 4. Nous campons ... un

champ. 5. Dans la salle d'études il y a des chaises ... les élèves. 6. Pascal veut lire un article ... la peinture. 7. L'auto s'arrête ... de la gare. 8. Les amis l'écoutent ... intérêt. 9. Lucien revient de Nantes ... quelques jours. 10. Nous sommes ... l'école. 11. Jérôme dîne ... sa famille. 12. Il ... reste jusqu'à quatre heures. 13. ... les classes les enfants vont ... la maison. 14. André habite ... ses parents ... un grand appartement. 15. Ma petite sœur trouve sa balle ... le divan. 16. Jacques propose ... aller... l'exposition. 17. Je vous invite ... passer quelques jours ... la campagne. 18. Nous commençons ... apprendre la langue allemande. 19. Mes amis s'intéressent ...la littérature. 20. Les fenêtres de notre classe donnent... la rue. 21. Je pense ... mes parents.

14. *Запишіть прикметники в жіночому роді.*

Зразок: Jérôme est Français. Lucienne est Française.

Franz est Allemand.	Petra est
1. Mon père est vieux.	Ma mère est .....
2. Mon frère est grand.	Ma sœur est.....
3. Mon oncle est blond.	Ma tante (тітка) est.....
4. Monsieur Chantai est élégant.	Mme Chantai est.....
5. Paul n'est pas paresseux.	Marthe n'est pas .....
6. Jean est intelligent.	Blanche est.....
7. Marc est Canadien.	Francine est.....
8. Le mur est blanc.	La porte est .....
10. Le pont est long.	La rue est.....
11. Le parc est beau.	La ville est.....
12. Mon chapeau est gris.	Ma robe est .....
13. C'est un touriste étranger.	C'est une touriste.....
14. Cet exercice est difficile.	Cette règle est .....
15. Alex est jeune et timide.	Lise est.....

15. *Замість крапок використайте дієслова prendre та mettre.*

1. Il pleut: je ... mon manteau et je ... mon parapluie. 2. Le trajet (переїзд, дорога) est très long : je ... une heure à arriver à la faculté. 3. A midi je ... une salade et un café. 4. Quand Paul va chez Laura, il ... deux heures à se préparer et il ... ses plus jolis vêtements (найкращий одяг). 5. Le matin je ... une douche et je ... un café. 6. En général, quand vous partez en vacances, vous ... le train, l'avion ou l'auto? 7. Ma fille ... du sucre dans son thé (чай). Apres les cours je vais à la maison à pied, ça me ... une heure.

Vous ... une heure à aller à la maison ? C'est trop ! 10. Ils ... souvent leur repas (їжа) au restaurant.

16. *Прочитайте текст про рекламу та заповніть пропуски зворотами il y a, c'est, ce sont, il est, elle est, ils sont, elles sont та дієсловом être.*

### La publicité

A mon avis, ... trop de publicité à la télévision. Avant et après chaque émission, ... dix minutes d'images, de paroles et de bruit. Les clips sont rarement amusants, mais la plupart du temps (найчастіше)... idiots. Les publicités les plus stupides (найбезглуздіші)... les publicités de lessive : ... moches (бридкі) et ennuyeuses (нудні). De temps en temps ... des surprises mais ... rare. En général, ... prétentieux (розраховані на ефект) et banal.

17. *Здогадайтеся, що це таке? Де відбувається дія?*

1. On y est au calme, et les agriculteurs y travaillent. 2. Les agents de police le mettent quand ils vont au travail. 3. Un bon élève les apprend bien à la maison. 4. L'ambulance les transporte à l'hôpital. 5. On l'ouvre quand il fait chaud. 6. On le prend dans la rue pour aller au travail ou chez les amis. 7. On le prend à la gare. 8. On le prend le matin avec ou sans lait. 9. On y entre quand on sonne. 10. On y va pour écouter l'opéra.

18. *Перекладіть французькою мовою:*

а) 1. Оратори говорять голосно та чітко. 2. Я добре розумію, що ви кажете. 3. Цей стіл не високий, він низький. 4. Батьки Бланш живуть у Швейцарії. 5. Ми маємо велику квартиру в центрі міста. 6. У Андрія є своя кімната, вона досить зручна. 7. Вікна його кімнати виходять на вулицю. 8. Стіни нашого класу білі, двері теж білі. 9. Стілець стоїть біля столу. 10. Після занять Діана повертається додому, вона обідає. 11. Після обіду вона починає працювати. 12. Вона читає тексти, відмінне дієслова, вчить слова, тому що вона вивчає французьку та німецьку мови в лінгвістичному університеті. 13. Ліза вивчає іспанську мову із задоволенням, бо вона їй подобається. 14. Мої батьки в Москві, вони звідти повертаються через два дні. 15. Вчитель заходить до класу і вітається зі студентами. 16. Цей стілець досить низький,



принесіть інший.

б)1. Ця дівчина — канадка. Вона — секретар правління бан ку. 2. Клодін працює вчителькою. 3. Батьки Франсіни живуть у Канаді. 4. Моя сестра знає кілька іноземних мов, бо вона вчиться в університеті на філологічному факультеті. 5. Жанна добре говорить французькою мовою. 6. Діана незаміжня, їй двадцять п'ять років. 7. її сестра любить проводити вихідні в Парижі у своїх друзів. 8. Бланш працює перекладачкою в Міністерстві закордонних справ. 9. Жак проводить літні канікули на півдні Франції. Він любить море. 10. Ми збираємося провести канікули зі своїми батьками в Альпах. 11. Ця сукня біла, вона мені личить. 12. Мій дядько пише мені листа і пропонує провести літо в Іспанії. 13. У п'ятницю я йду в магазин робити покупки, бо в суботу я їду на дачу. Я збираюсь там провести вихідні. 14. їх дочка ще маленька, їй два роки. 15. Через кілька днів моя дружина їде з дітьми (les enfants) до моїх батьків. 16. Андрій складає свій останній іспит через два дні.

## А ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (уроки 11-14)

### 1. Поставте дієслова в дужках у теперішньому часі.

1. Pendant que son père (parler), elle (finir) son rang de tricot. 2. Lorsqu'elle (vouloir) travailler, elle (fermer) la porte à clé. 3. Vous (se distraire) souvent. 4. Je (lire) avec intérêt le livre que vous m'avez prêté. 5. Tu (moudre) le café tous les matins. 6. Les cris des

petits enfants (égayer) la vieille maison. 7. Ils (nettoyer) souvent leurs bicyclettes. 8. Jacques (recevoir) rarement les lettres de ses amis. 9. Quand les montagnards (atteindre) le sommet, une joie les (étreindre). 10. Un jour, à Monaco un homme (tuer) sa femme dans un moment de colère et (aller) en prison. 11. Depuis qu'il (travailler) dans cette usine, il (acquérir) une meilleure compétence dans sa spécialité.

### 2. Дайте відповіді на запитання, вживаючи дієслова в наказовому способі. Зразок: *Monsieur, est-ce qu'on peut fumer ici ? — Oui, fumez, s'il vous plaît.*

1. Est-ce qu'on peut nous arrêter ici ? — Oui,.....
2. Puis-je vendre ma machine à écrire ? — Oui,.....
3. Chérie, on prend un apéritif ? — Oui,.....
4. Qu'est-ce que je fais ? Du café ? — Oui,.....
5. Les enfants, on va à la plage ? — Oui,.....
6. Anne, je viens avec vous ? — Oui,.....
7. Qu'est-ce que je peux manger ? Un fruit ? — Oui,.....
8. Papa, je t'attends ici ? — Oui,.....
9. On vient chez vous à 9 heures ? — Oui,.....
10. Est-ce que nous pouvons lui dire la vérité ? — Oui,.....

### 3. Поставте дієслова в наказовому способі.

1. Tu me prêtes ton stylo ? .....
2. Tu lui rends son portefeuille ? .....
3. Vous nous parlez de vos vacances ? .....
4. Tu me réponds ? .....
5. Tu leur téléphones ? .....
6. Vous me montrez vos papiers ? .....

### 4. Складіть рекламні об'яви (вживайте дієслова в 2-й особі однини та множини).

1. Boire de l'eau minérale .....
2. Prendre des vitamines .....
3. Partir en vacances .....
4. Faire de l'aérobic .....
5. Être en forme .....
6. Avoir confiance .....
7. Aller de l'avant .....
8. Profiter de la vie .....
9. Savoir répondre .....
10. Vouloir accepter .....